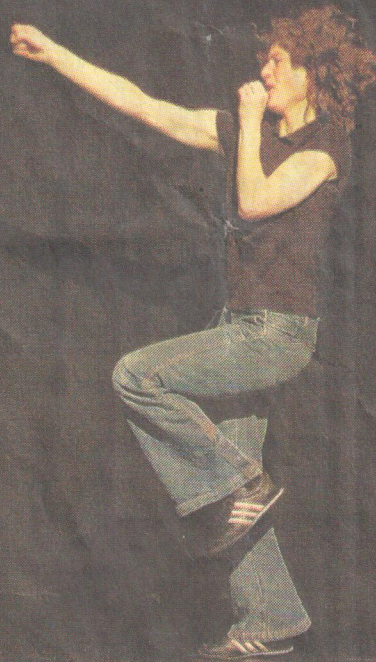

Hotel Alaska ONTROERT DOVEN EN HORENDEN

**Actrice Jantien
Koenders en haar
tegenspeler John
van Gelder.**

foto's Ram van Meel

>> Door Judith Houben

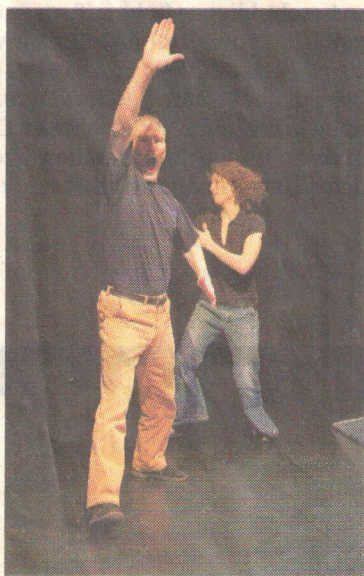
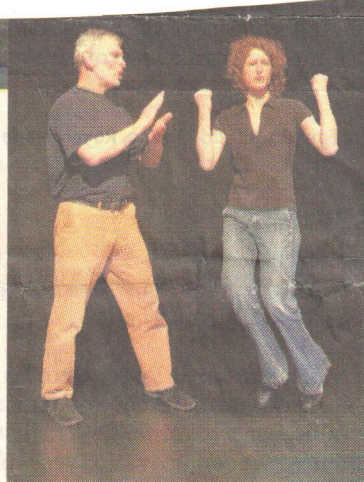
TONEEL ■ Twee vermisten. Hij is doof. Zij niet. Ze kennen elkaar niet en logeren in *Hotel Alaska*. Op basis van deze ingrediënten is regisseuse en vormgeefster Claire Fleury uit Amsterdam aan de slag gegaan om het schouwspel dat bijna een uur duurt, te 'bereiden'.

Hoewel *Hotel Alaska* op 28 september al in première is gegaan, wordt tussen de uitvoeringen door ook nog driftig gerepeteerd in de thuishaven aan de De Wittenkade in Amsterdam. „Daardoor groeit het verhaal verder”, legt artistiek leidster Mieke Julien uit. „Er zullen geen twee voorstellingen identiek zijn. Als een levend wezen groeit de voorstelling en leren we weer voor de volgende avond.” De repetitie van vandaag zit erop. De 34-jarige actrice Jantien Koenders moet snel naar een andere afspraak. Tijdens het omkleden vertelt ze dat deze productie voor haar een grote uitdaging is, omdat haar tegenspeler John van Gelder echt doof is. „Ik wist helemaal niks van gebarentaal. Voordat we met de repetities begonnen, heb ik zes keer met John afgesproken en toen heeft hij me wat woordjes geleerd. Daarna werd ik gewoon in het diepe gegooid. Dat helpt, want ik spreek nu een aardig woordje 'gebaar': Al bluf ik me er soms ook doorheen, hoor.”

Terwijl Koenders snel haar jas aantrekt en vertrekt, gaan Fleury, Julien, Van Gelder en een tolk gebarentaal aan een grote tafel zitten. Fleury vertelt dat het nadrukkelijk niet haar bedoeling is geweest om een verhaal over doofheid te maken. Dit terwijl het Handtheater, dat met dove acteurs werkt, het enige gezelschap in Nederland is dat

tweetalige voorstellingen maakt: in de Nederlandse Gebarentaal en in het gesproken Nederlands.

Dat acteur John van Gelder doof is en dus ook tijdens de voorstelling in gebaren 'spreekt', is eigenlijk maar bijzaak. „Al is hun moeizame communicatie natuurlijk wel een gegeven waar je niet omheen

Een toneelstuk waarvan zowel dove als horende mensen kunnen genieten. Het Handtheater in Amsterdam is gespecialiseerd in dit soort voorstellingen. Op dit moment is het theater op tournee met het stuk *Hotel Alaska*. Zaterdag te zien in Maastricht.

kunt. Het versterkt bovendien de eenzaamheid van die twee vermiste mensen", vindt Fleury. Het onvermogen van de dove man om te spreken en de problemen die de vrouw heeft om chocolade te maken van zijn gebaren, zijn voor de dove en horende mensen in de zaal ontroerend en lachwekkend tegelijk. Het stuk

speelt zich af in *Hotel Alaska*. Decor: twee hotelbedden.

Fleury: „Een vermissing brengt altijd veel leed met zich mee. Maar meestal hoor je vooral de kant van het verhaal van de achterblijvers. Ik wilde nu eens bewust het verhaal van de vermisten vertellen.” Naarmate de voorstelling

vordert, wordt duidelijk dat hij avontuur en romantiek zoekt, terwijl zij zegt dat dit niet bestaat.

Omdat Fleury niet vooraf een helder verhaal van A tot Z op papier had staan, maar tijdens de repetities nieuwe wendingen bedacht, vond Van Gelder de repetities in het begin frustrerend. „Mijn taal is gebarentaal en ik moet in mijn hoofd en hart helder hebben wat de bedoeling is. Dat was niet zo”, vertaalt een tolk zijn gebaren. Fleury knikt. „Hij moest er maar op vertrouwen dat ik wist waar ik mee bezig was.”

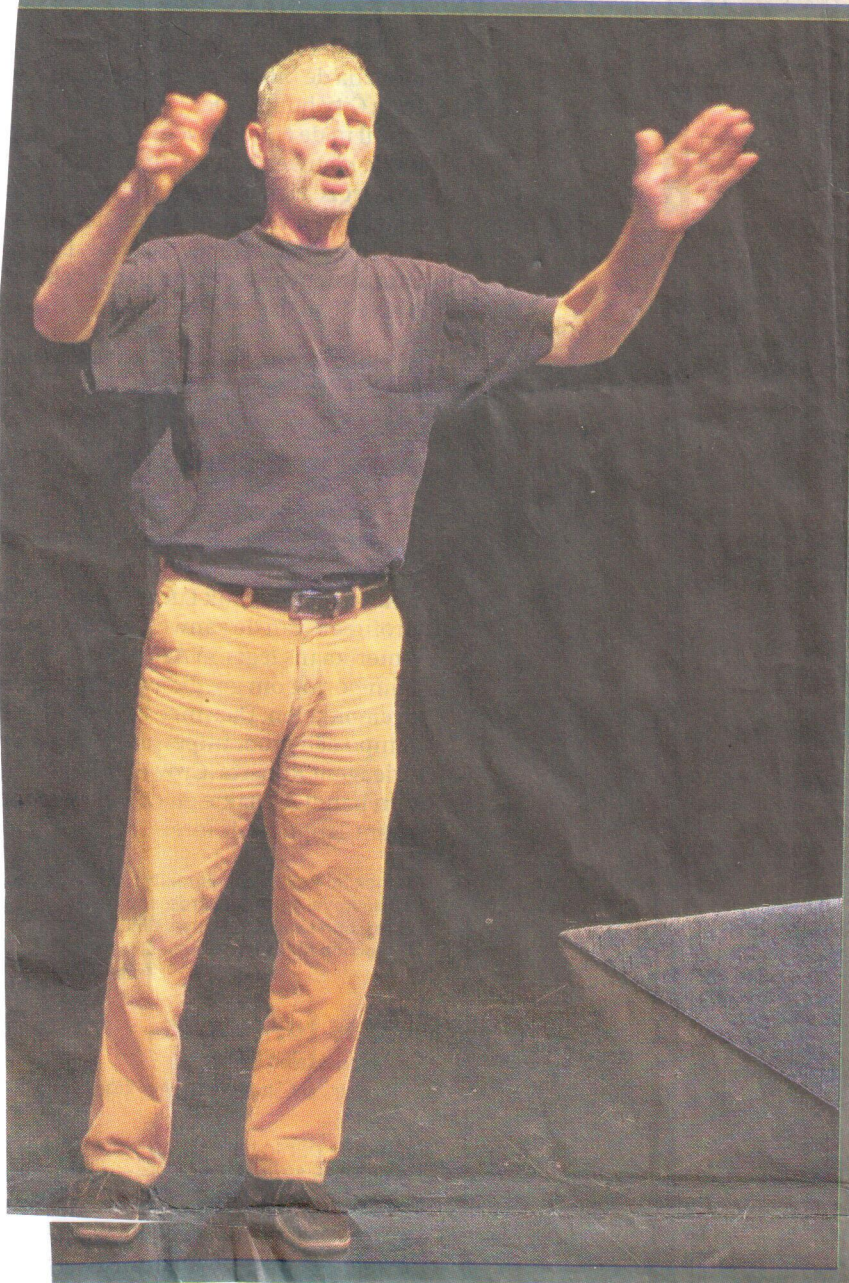
Misschien was het wel op het moment dat zijn bed brak. Maar ergens tijdens de voorbereiding kreeg Van Gelder de smaak te pakken en verdween zijn frustratie. Lachend gebaart hij wat er met dat bed gebeurde. „Bij één scène lag ik op bed druk te gebaren. Vooraf vroeg ik me al af of dat wel goed zichtbaar zou zijn voor de dove mensen in het publiek. Maar goed, daar lag ik dus wild te gebaren. Krakt opeens het voeteneind omlaag! Beng! Daar lag ik. Op een half ingestort bed. Toen waren mijn gebaren wel opeens heel goed te zien vanuit de zaal.”

Een mooier voorbeeld van die 'groei' van de voorstelling tijdens de repetities is er niet. Meteen liet Fleury schuine matrassen aanrukken. Hoog hoofdeinde en aflopend richting voeteneind. „Perfect”, lacht Van Gelder goedkeurend.

Hotel Alaska begint zaterdag om 20 uur in het Kumulus theater aan de Herbenusstraat in Maastricht. Kaarten kosten 12,50 euro.

WWW.LIMBURGER.NL

Kijk op onze site voor een filmpje over het Handtheater.

Nog schaamte bij Limburgse doven

Het Handtheater hoopt zaterdag meer publiek te krijgen dan een paar jaar geleden. „Twee of drie jaar geleden hebben we in Maastricht een voorstelling gehad. Toen zaten maar acht mensen in de zaal”, zegt Mieke Julien van het Amsterdamse theater. In Maastricht staat maar één voorstelling op de agenda, terwijl dat er in andere steden meer zijn. Ook volgens de Nederlandse Beroepsvereniging Tolken Gebarentaal (NBTC) is gebarentaal in Limburg nog niet zo vanzelfsprekend als in andere provincies. Volgens de NBTC heeft dit alles te maken met een West-Europees congres dat in 1880 in Milaan werd gehouden. Horende docenten besloten toen dat doven moesten leren spreken. Gebarentaal vormde hiervoor een belemmering. Leerlingen in de vijf Nederlandse doveninstituten moesten voortaan op hun handen zitten. En anders zwaaide er wat: stokslagen op de handen. Na 1960 groeide het besef dat gebarentaal het spreken juist stimuleert. Toch moesten in Sint-Michielsgestel in Noord-Brabant kinderen nog tot 1980 op hun handen zitten. Hier zaten de meeste Limburgse dove kinderen op school en daarom schamen veel dove Limburgers zich nog voor hun gebarentaal.